

چهارمین بار افتتاح پروژه عظیم پایپلین تاپی

اهمیت این پایپلین:

ترکمنستان یک کشور بزرگ دارنده گاز طبیعی است، که منابع آن در پهلوی منابع فدراسیون روسیه، قطر و ایران اهمیت جهانی دارد. اما برخلاف سه کشور اخیرالذکر، ترکمنستان در شبکه بزرگ بازار جهانی، مخصوصاً اروپا، وصل نیست و نمی تواند با فدراسیون روسیه، ایران و قطر رقابت نماید. از جانب دیگر بازار گاز قطر در اروپا و از روسیه، هم در اروپا و هم در چین بسیار رونق دارد. این در حالیست، که ایران زیر تعزیرات اقتصادی قرار داشته و نمی تواند در این بازارها رقابت نماید. بنا بر آن برای ترکمنستان بهترین بازار گاز در حوزه بزرگ هند و پاکستان است، مخصوصاً که این دو کشور نیم قاره هند بیشتر از 1,6 میلیارد نفر جمعیت داشته و منابع قابل توجه گاز ندارند. از جانب دیگر صنایع آنها به سرعت رشد می کند و این رشد سرسام آور به منابع گاز نیاز دارد، که ترکمنستان می تواند آنرا از طریق پایپلین تاپی تأمین نماید. با اجرای این پروژه بزرگ اقتصادی، اهمیت استراتژیژیک افغانستان بالا می رود، خصوصاً، که سالانه حدود 500 میلیون دالر امریکائی حق العبور نصیب افغانستان می شود و گاز این کشور نیز از طریق این پایپلین می تواند صادر شود. علاوه بر این، ساختارهای متعدد اقتصادی مانند جاده و خط ریل به اضافه منضمتات دیگر پایپلین، اعمار می گردد و برای هزاران نفر در افغانستان کار پیدا می شود. مضاف بر این شهرهائی، که در مسیر پایپلین قرار دارند، از نعمت گاز برخوردار شده و منابع زیر زمینی، که در حوزه های غرب و جنوب غرب کشور قرار دارند، می توانند با تمديد این پایپلین و دسترسی به انرژی استخراج گردند. به باور دانشمندان، اهمیت این پایپلین برای هند و افغانستان با نقش پایپلین Nord Stream 2 برای آلمان و روسیه قابل مقایسه است. از طریق این پایپلین در آینده صدها میلیارد متر مکعب گاز انتقال خواهد یافت، که اقتصاد ملی کشورهای پاکستان و هند را تقویه کرده و ساختارهای محلی صنعتی آنها را از اساس دگرگون خواهد ساخت. قرار است، که در آینده دورتر یک پایپلین مشابه برای انتقال نفت نیز اعمار گردد و با وصل این دو پایپلین به بحر هند به حوزه جنوب شرق آسیا نیز انرژی صادر شود.

مسیر پایپلین و منابع گاز:

پایپلین تاپی از منطقه دولت آباد، که در جنوب ترکمنستان قرار دارد، آغاز شده، از سرحد افغانستان و مناطق هرات و قندهار گذشته به مرز پاکستان می رسد. این پایپلین در پاکستان از شمال غرب به طرف جنوب شرق امتداد یافته، از کوئته گذشته تا ملتان ادامه می یابد. بعداً از آنجا با عبور از سرحد هندوستان در شهر فاصیلکا به پایان خود می رسد.

<https://tinyurl.com/26s69dbb>

آنگاه این گاز توسط چند پایپلین دیگر از منطقه فاصیلکا تا پایتخت هندوستان به دهلی انتقال داده می شود. طول مجموعی پایپلین تاپی به 1740 کیلومتر می رسد. کار تمديد پایپلین در ترکمنستان، پاکستان و هندوستان قبلاً به انجام رسیده. ولی 735 کیلومتر پایپلین، که در افغانستان اعمار می گردد، هنوز تمديد نشده و اینک کار آن به تاریخ 11 سپتمبر 2024 برای بار چهارم افتتاح گردید. احتمال دارد، که متخصصان روسی این بخش پایپلین را، که در خاک افغانستان کشیده می شود، اعمار کنند. قطر این پایپلین 1,42 متر است و در داخل آن یک ورق محافظتی ضد زنگ لحیم گردیده. قرار پلان، ظرفیت پایپلین تاپی 33 میلیارد متر مکعب گاز در سال است. منابع گاز برای این پایپلین از ساحات پیدایش گاز در ترکمنستان، مخصوصاً از حوزه گالکینوش (Galkynysh) تأمین می

شود. ذخائر گاز گالکینوش بعد از ذخائر حوزه "جنوب فارس" ایران، از بزرگترین منابع گاز در سطح جهان شمرده می‌شود. در منطقه گالکینوش 21.4 بیلیون متر مکعب گاز کشف شده، که دو برابر منابع گاز در "حوزه فروافتاده اورینگوی" روسیه می‌باشد.

تاریخچه پایپلاین تاپی:

طرح این پایپلاین از جانب کمپنی نفتی یونوکال امریکائی در آغاز دهه 1990 میلادی و بعد از فروپاشی اتحاد شوروی سابق از جانب دولت امریکا روی دست گرفته شد. دقیق همین موضوع بود، که امریکائیهها، مجاهدین را در اواسط دهه 1990 از صحنه تمثیل سیاست افغانستان روفتند و تحریک طالبان را به سرعت در این کشور مسلط گردانیدند. هنوز چند صباحی از جایجائی طالبان در اورنگ قدرت نگذشته بود، که رئیس جمهور امریکا، آقای کلینگتن هیأتی از طالبان را در امریکا دعوت کرد و آقای خلیلزاد مهماندار آنها بود. فراموش نشود، که در آن زمان آقایان کرزی و خلیلزاد کارمند کمپنی نفتی یونوکال بودند. بعد از آنکه مناسبات امریکا و طالبان در پایان دهه 1990 میلادی و در ظاهر به خاطر همکاری با القاعده بر هم خورد، این پروژه بزرگ از چنگ امریکائیهها بیافتاد. در این ماجرا، قطر، ایران و روسیه به حیث مخالفان این پروژه سهم داشتند تا بازار انرژی این سه کشور غنی از گاز، رو به کساد نرود. ازینروست، که سه کشور اخیرالذکر از همان آغاز ماجرا، با طالبان دوست صمیمی گردیدند و به وسیله تحریک طالبان توانستند در سه دهه اخیر مانع اعمار پروژه تاپی در افغانستان گردند.

حالا که تاریخ ورق خورده و رقباى جهان غرب مانند روسیه، ایران، هند و چین به هم پیوسته اند، اعمار پایپلاین تاپی از اهمیت بسیار برخوردار گردیده. ازینرو طالبان، سرشار از باده پیروزی، هیاهو و غلغله بر پا کرده اند، که با اعمار پروژه تاپی اینک مردم افغانستان را به بهشت موعود می‌برند. در حالی، که کمپنیهای خونخوار نفتی جهان غرب آرام نخواهند نشست و مانع این پروژه خواهند شد. جنگ اوکراین نمونه این منازعه است، که برنده آن کمپنیهای نفتی امریکاست، که بازار گاز اروپا را تصاحب کرده، پایپلاین Nord Stream 2 را عقیم کردند. بازنده این ماجرای انرژی تیک کمپنیهای نفت و گاز روسی اند، که این بازار عظیم را از دست داده اند. لکن بازندگان حقیقی این جنگ، مردم اوکراین اند که زیر ستم کمپنیهای نفتی و سلاح سازی جهان غرب و روسیه تباه شدند.

فراموش نشود، که پوتین در دیدار خود با عمران خان در مسکو در فبروری 2022 وعده داده بود، که علاوه بر یک سری کمکها، پروژه تاپی را در افغانستان نیز اعمار می‌کند. لکن هنوز عمران خان از سفر بر نگشته بود، که امریکا برنامه سقوط او را روی دست گرفت.

مشکلات فراروی اعمار پایپلاین تاپی:

مشکلات زیادی فراروی اعمار این پایپلاین قرار دارد، از جمله، به قول استاد مسعود، "رقابت قاتلانۀ قطر، ایران و امارات متحده عربی"، تأمین امنیت، تمویل مالی، رقابت بین هند و پاکستان، جنگ تی تی پی و جنبش جدائی طلب بلوچستان در تقابل با حکومت پاکستان و بعضی معضلات دیگر. ازینرو تا زمانی، که دست کشورهای زور آور جهان و کشورهای همسایه و منطقه از افغانستان قطع نگردد، امکان اعمار پروژههای انکشافی، رفع پسماندگی مزمن، فقر و گرسنگی مردم کشور میسر نمی‌شود و شاید کار افتتاح این پروژه برای چندمین بار دیگر آغاز گردد. ازینرو ایجاد یک دولت ملی به دست مردم افغانستان پاد زهر این همه معضلات پنداشته می‌شود.

پایان

کمیته تحقیق مجمع دانشمندان و متخصصان افغانستان

چهارشنبه ۲۷ نوامبر ۲۰۲۴

مطابق با هفتم قوس ۱۴۰۳

پاریس - فرانسه